

بررسی مشکلات تنفسی در جانبازان شیمیایی جنگ تحمیلی عراق علیه ایران در شهرستان کاشان

محسن تقدسی* M.Sc، ابراهیم رضی** M.D، محمد زارع** M.D

*آدرس مکاتبه: دانشگاه علوم پزشکی کاشان - دانشکده پرستاری - گروه پرستاری داخلی جراحی

** دانشگاه علوم پزشکی کاشان - دانشکده پزشکی - گروه جراحی

*** دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی - دانشکده پزشکی - گروه چشم

خلاصه

با گذشت بیش از ۱۴ سال از جنگ تحمیلی، ضایعات ناشی از حملات وسیع شیمیایی دشمن علیه رزمندگان باعث شهادت عده‌ای از جانبازان گردید. لذا با توجه به عوارض زودرس و دیررس ناشی از تماس با گازهای شیمیایی بر سیستم‌های مختلف بدن به خصوص سیستم تنفسی و لزوم توجه و رسیدگی به مشکلات این عزیزان، بر آن شدیم تا به بررسی مشکلات تنفسی در جانبازان شیمیایی شهرستان کاشان بپردازیم. لذا این تحقیق توصیفی، کاربردی در رابطه با جانبازان شیمیایی شهرستان کاشان انجام شد. از مجموع ۱۵۰ جانبازان شیمیایی تنها ۸۷ نفر (۵۸ درصد) در این مطالعه شرکت نمودند و مابقی (۶۳ نفر معادل ۴۲ درصد) به علت مهاجرت، انتقال و یا توجیه نشدن کافی در مطالعه حضور نداشتند. نتایج نشان داد، شایع‌ترین گاز شیمیایی مورد استفاده در جنگ تحمیلی، گاز خردل بوده که عوارض زودرس و دیررس ناشی از آن قابل توجه است. شایع‌ترین نشانه‌های بالینی به ترتیب شامل سیانوز (۲۷/۶ درصد)، کراکل (۲۳ درصد) و ویزینگ (۹/۲ درصد) و بیشترین یافته‌های سمعی هم شامل سیانوز کراکل و ویزینگ بود. اکثر جانبازان (۵۷ نفر معادل ۶۵/۵ درصد) سابقه یک بار و ۲۱ نفر (۲۲/۹ درصد) دو بار و ۹ نفر (۱۰/۳ درصد) سه بار و بیشتر سابقه آلودگی داشتند. با توجه به یافته‌های مطالعه و مقایسه با مطالعات قبلی انجام شده ضایعات ریوی در مصدومین شیمیایی سیر پیشرونده داشته و با گذشت زمان بر میزان و شدت آن افزوده شده است.

واژه کلیدی: عوارض ریوی، آلودگی شیمیایی، جانباز شیمیایی

انواع مختلفی می‌باشند، از جمله عوامل اعصاب مانند تابون و سارین که برای اولین بار در دنیا توسط عراق و علیه ایران مورد استفاده قرار گرفت، افزون بر این، عوامل تاول‌زا و خونی به طور گسترده‌ای استفاده شده است. استفاده از این جنگ‌افزارها که با گاز اشک‌آور و مهوع در جبهه جنوبی در تابستان ۶۱ آغاز گردید، به مدت بیش از ۶ سال به طور مستمر ادامه داشت تا جایی که ترکیبی از گاز خردل، سیانور و اعصاب در حلبچه توسط عراق استفاده شد [۱]. بیشترین گاز شیمیایی مورد استفاده در جنگ، خردل است

مقدمه

آن دسته از ترکیبات شیمیایی که در صورت انتشار مناسب آثار کشنده و ناتوان کننده در انسان برجای می‌گذارند را عوامل شیمیایی گویند. گازهای شیمیایی یکی از ابزارهای جنگی دشمن بعضی در جنگ تحمیلی علیه رزمندگان اسلام بود که عوارض پوستی، چشمی، ریوی، خونی، قلبی و کلیوی زیادی بر جای گذاشته است. گازهای شیمیایی استفاده شده در جنگ تحمیلی